16.

HENRICI MEIBOMII
ad
HISTORIÆ GERMANICÆ
Cultores
PROGRAMMA
P. P.

HELMESTADI
Typis GEORGI-WOLFGANGI HAMMII, Acad. Typogr.
Anno M DC XCII.

Nobiliſſimis Hiſtoriæ Germanicæ cultoribus

S. P. D.

HENRICVS MEIBOMIVS.

CUm ſuperiore anno Romanam Vobis tradiderim, nunc ea ad finem perducta, Germanicam, Patriam ſcilicet, Hiſtoriam auſpicabor: non vetuſtiſſimam, ἄδηλον, & incertam, magnaq; parte fabuloſam, ſed, quæ à Carolo M. ad noſtra usq; tempora certioribus monumentis, quamvis non æquè ſemper luculentis, conſignata eſt. Id quod omnibus longè gratiſſimum futurum ſpero, iis præſertim, qui in Germania noſtra partem aliquando Reipubl. facere cupiunt, conſiliisque ei dandis, & rebus agendis ſeſe votis ſuis deſtinant. Cum enim ad conſilia Reipubl., cuilibet ſalutaria danda caput ſit, noſſe Rempubl. illius notitiæ ſtudioſus eſſe quisque debet, qui publico ſeſe præparat. *Eam vero notitiam præcipuè hiſtoria comparari*, dudum prudentiſſimè monuit *Tacitus*. Cumque omnis Reſpubl. in dies mutetur, novumque habitum ac formam temporum intervallis accipiat, & proinde non præſentis tantum, ſed & prætetitæ faciei notitiam habere par ſit, illa quidem obſervatione ſolerti & inquiſitione cu-

l. 4. Ann. c. 3.

ne curioſa etiam acquiri aliquomodo, hæc vero non niſi ex Hiſtoria diſci poteſt. Ut igitur Germanicæ Reip. noſtræ plenam quoque notitiam accipiamus, non, ut nunc eſt, intueri tantum, ſed temporibus eam metiri, & juxta eorum momenta conſiderare debemus, & ibi imprimis incipere, ubi ſub Carolo M. alia ſummi in orbe Regiminis facies eſſe, Romanumque vetus perire cœpit.

Quo quidem rectè ita conſtituto, & ex omnium, ut arbitror, ſententia, una adhuc ſubeſt difficultas, eaque magna, quomodo Hiſtoria Germanica illorum, quos innui, ſeculorum à me optimè tradi, in Veſtram, Honoratiſſimi Auditores, utilitatem poſſit. Hæc enim mihi ultima lex eſt. Niſi vero cum debitis circumſtantiis, additis occaſionibus, conſiliis, cauſis, cauſarumque ingeniis, omnia narrentur, ſed nudi eventus juxta annos tantum ſignentur, nullus aut certe exiguus Hiſtoriæ fructus eſt, nec Illa, Philoſophia in exemplis, rectè vivendi magiſtra, cenſura morum, adverſaria vitiorum, utilitatis indagatrix, breviarium experientiæ, ſpeculum humanarum rerum, conſiliorum architecta, directrix in arduis, dux in lubricis, prudentiæ mater, invidendis ſane elogiis, appellari meretur. Cumque omnino etiam par ſit, ut ceu in omni alia, ita in Germanica & Patriæ noſtræ, decem ſeculorum, hiſtoria, profundum Divinæ Providentiæ arcanum, circa magnos eventus, mutationes impe-

riorum

Digitized by Google

riorum, everſiones regnorum, exortus novorum, interitus familiarum regnantium, expletis cujuslibet fatis, intueamur (quam primam eſſe Hiſtoricæ Diſciplinæ Philoſophiam, &, niſi ex ea cæteræ intelligantur, judicenturque, nullam ſine nube cognitionem, nullam ſine vanitate utilitatem procedere, rectè obſervavit *Cl. Bæclerus*, & nemo eo melius) quid juvat noſſe, eveniſſe illa omnia aliquando (ut in tabellis Chronologicis in uſum memoriæ notantur) niſi quomodo contigerint, vel ſenſim ſeſe diſponentibus ad magnam mutationem rebus, vel mutatis iis quaſi ex abrupto, & ex machina interveniente Deo? niſi, quibus præterea humanis mediis, quibus conſiliis, quibus perſonis, fabulæ in hac mundi ſcena peractæ ſint, accuratius intelligamus? Quid ex Annalibus juvet, puerorum more, didiciſſe, quibus temporibus vaſtisſimum illud Romanorum Imperium, quibus annis Orientale, à Barbaris, ipſa Conſtantinopoli capta, deleta ſint, niſi ſimul, quibus id initiis, progreſſibus, caſibus, cauſis, factum ſit, ſimul conſtet? Quid proderit noſſe, unam Naſſaviam Domum potentiſſimæ Hiſpaniæ Dominationi fatalem fuiſſe (id quod maxime miratur Illuſtris *Thuanus*, magis miraturus, ſi, quæ noſtris temporibus iterum per Eandem ad formidabilis Regni infringendas vires, molitur Deus, vidiſſet) niſi circumſtantias omnes, habitus rerum animorumque, & totam temporis illius faciem ſimul intuiti fuerimus?

At

At in Germanica à Carolo M. inchoanda & explicanda Hiſtoria, per aliquot ſecula non niſi ex rudibus Annalibus ſapimus, & ſupputationes quasdam temporum, & nudas eventuum annotationes legimus, & ſi, præter Monachos, eorum imperitos conditores, in *Eginhardum* aliquem aut *Lambertum*, plenius narrantem, incidimus, optimè nobiſcum actum opinamur. In hoc igitur, à ſeculorum barbarie & temporum injuriis oriundo defectu, dabit Doctori veniam Auditor, ſi appetitum potius incendat, quam ſatiet, dummodo Ille ſumma diligentia undiquaque omnia ex editis & ineditis, laceris quoque & ſemeſis membranis, colligat, quæ inſtruere poſſint, etiamſi à pleniore hiſtoria illa tam longè abſint, quàm Annaliſtæ, quos ſequitur, à Reipubl. cognitione.

Aliorum tamen, & nobis propiorum ſeculorum hiſtoriam, pleniorem ex luculentis monumentis dare licet. Verûm nova in ea explicanda oritur difficultas. Si enim omnia, cum debitis, & ad Reipubl. notitiam, prudentiamque parandam, & uſum civilem, neceſſariis circumſtantiis exponere Doctor velit, quot non anni unius Seculi hiſtoriæ enarrandæ impendendi fuerint? qui non Auditores tædio defagitabuntur, & diſcedent deſperabundi? Neque tamen, ut rudem illam, quæ parum uſûs habet, & incipientibus ex tabellis explicari ſolet, proponam, vel Vos deſideraveritis, vel ego à mè, ut publicè tradam, impetravero.

vero. Alia igitur mihi via incedendum video, ut & rectè omnia, quantum fieri poteſt, citra faſtidium exponantur, & fructus ad Vos inſignis redundet. Decrevi ſcilicet juxta ſeriem temporum omnem quidem illam decem Seculorum hiſtoriam aggredi, hærebo tamen in utilibus tantum, & res maximè memorabiles paullo plenius exponam, non ita tamen cum omnibus circumſtantiis, ut ſatiem, ſed ut ad novas epulas avidos invitem. Monſtrabo nimirum fontes, ex quibus ipſi, privato ſtudio, petere circumſtantias, cauſas, conſilia poſſitis, ut non Auditores Vos tantum, ſed ſimul adjutores & arbitros habeam. Indicabo Hiſtoricos, qui quodque argumentum, aut certorum annorum hiſtoriam, pluribus perſecuti ſunt, & de Scriptorum illorum fide, dexteritate, peritia & diligentia judicium meum liberè exponam. Nec recenſere illos ex noviſſimis pigrabor, qui veteris aut recentis hiſtoriæ partem, aut quorundam Impp. res geſtas ex variis aliis monumentis, non ſine inſigni legentium fructu, & laboris aliàs exantlandi imminutione, concinnarunt. Ipſorum vero Hiſtoricorum optimas quoque & pleniores editiones oſtendam. Et hinc ille fructus ad Vos, Auditores Optimi, perveniet, ut Germanicæ quidem Hiſtoriæ omnis cognitionem aliquam ex meis lectionibus accipiatis, luculentiorem vero, quocunque dein tempore, prout vel appetitus & voluptas ad has illasve res geſtas cognoſcendas invitabit,

vitabit, vel civilis vitæ actus hoc illudve argumentum plenius â Vobis tractari poſtulabunt (quis enim omnia æquè accuratè ſcire deſideret? aut qui poſſit rerum in hiſtoria occurrentium notitia in tanta varietate æque ad omnes pertinere?) acquirere Vobis ipſi poſſitis, evolutis optimis, quos indicabo, Scriptoribus: majori etiam fortaſſis aliquando cum fructu, ubi adultiores facti curas animosque viriles ad eorum lectionem applicaveritis. Quod ſi maximæ gratiæ debentur illi, qui non tantum ſitienti purum hauſtum exhibet, ſed & ipſum fontem monſtrat, unde in omnes neceſſitates paratum ſemper habeat & ſufficiens extinguendæ ſiti remedium: Quis non laudabit inſtitutum meum, ad quosvis uſus, juxta rerum varietates & temporum momenta, acquirendæ in civiles uſus prudentiæ, deſtinatum?

His vero Commentationibus meis Hiſtoricis quibus inter eſſe libuerit, ut ad manus habeant, vel *Sleidani* libellum de quatuor Monarchiis, ultimæ editionis à Cl. *Schurtzfleiſchio* auctæ, vel aliam Epitomen Hiſtoricam, conſuluerim, ut & ante meam commentationem, lectioni, &, poſt eam, memoriæ ſerviant. Reliqua enim à me exſpectare jubeo: qui, ſi non alia, diligentiam certè promittere audeo, à Vobis vero, Nobilisſimi Auditores, parem, familiari Vobis ad optima & utilia ſtudia ardore, certa fiducia exſpecto. P. P. D. Martii: A. cIↃ IↃc XCII.